

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Dvikalbystė ir daugiakalbystė	

Dėstytojas / a (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis (-i): doc. dr. Jolanta Vaskelienė Kitas / a (-i): Lekt. dr. Rita Kantanavičiūtė-Petružė	Vilniaus universitetas Šiaulių akademija

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	Pasirenkamasis

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė / Nuotolinis	Rudens / Pavasario semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai Nėra	Gretutiniai reikalavimai (jei yra)

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	133	53	80

Dalyko (modulio) tikslas		
Specialiosios pedagogikos, logopedijos, pradinio ugdymo ir kitų pedagogų rengimo programų studentams sudaryti galimybę įgyti praktikoje taikomų žinių apie dvikalbystės ir daugiakalbystės priežastis, požymius; suprasti kalbų sąveikos mechanizmą ir iš to kylančias komunikavimo problemas; gebėti įvertinti dvikalbių ir daugiakalbų žmonių kalbą, planuoti tokių mokinių ugdymo procesą ir teikti pagalbą dvikalbiui ar kitos kalbos besimokančiam ugdytiniui, kryptingai parenkant ir taikant ugdymo priemones.		
Dalyko (modulio) studijų rezultatai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Įgis žinių apie kalbos įsisavinimą ir raidos specifiką, kalbų sąveiką, kodų kaitą, kalbos dilimą, kalbinių ir kultūrinių pokyčių įtaką globaliame pasaulyje, dvikalbystės ir daugiakalbystės požymius, rūšis, reiškimosi ypatumus, veiksnius, darančius įtaką tapatybei, asmenybės vystymuisi ir mokymosi pasiekimams.	Diskusija. Literatūros analizė. Tradicinė paskaita. Vaizdo medžiagos analizė.	Literatūros studijavimas, analizė, pranešimas, grupiniai namų darbai.
Remdamasi nustatyta metodika, gebės įvertinti dvikalbių ir daugiakalbų vaikų kalbos raidą, parinkti jos vertinimo ir tyrimo instrumentus. Gebės dirbti įvairiakalbėje, įvairiakultūroje komandoje.	Darbas grupėse. Informacijos paieškos užduotis. Praktinės užduotys. Vaizdo medžiagos analizė.	Literatūros studijavimas, grupiniai namų darbai (atvejo analizė).
Gebės, remdamasis įgytomis žiniomis ir bendrosiomis, specialiosiomis kalbos ugdymo programomis, sudaryti individualius ugdymo(si) planus kitakalbiam, taikyti optimalias kalbos ugdymo strategijas. Gebės atsižvelgti į individualų vaiko kalbos gebėjimų lygmenį ir taikyti tinkamas edukacines priemones per užsiėmimus su dvikalbiais ir daugiakalbiais vaikais. Gebės mokymosi(si) procesą organizuoti taip, kad kiekvienas dvikalbis, daugiakalbis ugdytinis ar dar tik besimokantis kalbos migrantas jaustųsi visavertis kolektyvo narys.	Diskusija. Informacijos paieškos užduotis. Realų gyvenimiškų situacijų modeliavimas.	Rašto darbas.
Gebės rinkti, analizuoti ir sisteminti, kritiškai vertinti informaciją, integruoti teorines ir praktines žinias apie dvikalbių ir daugiakalbų vaikų ugdymą. Gebės spręsti	Informacijos paieškos užduotis. Darbas grupėse. Veiklos refleksija.	Pranešimas, rašto darbas, darbų aplankas, veiklos refleksija.

problemas dirbdamas savarankiškai ir grupėje, veddamas užsiėmimus ir atlikdamas tyrimus. Gebės kritiškai vertinti savo veiklą ir mokymo(si) procesą, identifikuoti veiklos privalumus ir trūkumus, apsibrėžti profesinio tobulėjimo kryptis.		
--	--	--

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos / E-mokymasis	Konsultacijos / E-mokymasis	Seminarai / E-mokymasis	Pratybos / E-mokymasis	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Savarankiškai atliekamos užduotys
1. Dvikalbystės ir daugiakalbystės aspektai, samprata, požymiai, identifikavimas.	2		2				4	10	Mokslinės ir mokomosios literatūros skaitymas, analizė; pranešimų rengimas.
2. Dvikalbystės ir daugiakalbystės rūšys, priežastys bei įtaka vaiko kalbos raidai. Kalbų panašumas ir įvairovė. Kalbų sąveika, sąveikos problemos.	4		2	2			8	8	Mokslinės ir mokomosios literatūros skaitymas, analizė; pranešimų rengimas.
3. Dviejų (kelių) kalbų įsisavinimo sąlygos. Dvikalbystė, daugiakalbystė ir kalbos, kalbėjimo sutrikimai.	2		2	2			6	8	Mokslinės ir mokomosios literatūros skaitymas, analizė; pranešimų rengimas.
4. Dvikalbių ir daugiakalbių vaikų kalbos ypatumai. Tekstų lengvai suvokiama kalba ypatumai ir rengimas.	2	2	2	2			8	8	Mokslinės ir mokomosios literatūros skaitymas, analizė; grupiniai namų darbai; pranešimų rengimas ir pristatymas.
5. Dvikalbių ir daugiakalbių vaikų kalbos vertinimas.	2	2	2				6	10	Mokslinės ir mokomosios literatūros skaitymas, analizė; grupiniai namų darbai; pranešimų rengimas ir pristatymas.
6. Logopedinė pagalba dvikalbystės ir daugiakalbystės atvejais.	2	2	2	2			8	12	Mokslinės ir mokomosios literatūros skaitymas, analizė; grupiniai namų darbai; pranešimų rengimas ir pristatymas.
7. Dvikalbių ir daugiakalbių vaikų ugdymas: būdai ir priemonės.	2	3	2	4			11	16	Mokslinės ir mokomosios literatūros skaitymas, analizė. Rašto darbų rengimas ir aptarimas.
8. Dalyko studijų apibendrinimas.			2				2	8	Darbų aplankas. Veiklos refleksija.
Iš viso	16	9	16	12			53	80	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Pranešimo pristatymas	35 proc.	Semestro metu paskirtu laiku	Pranešimas iš anksto suderinta tema (apie 15 min. iš 1–6 temų). Vertinami šie darbo aspektai:

			<u>Pranešimo turinys:</u> kiek ir kaip dėstoma medžiaga koreliuoja su pavadinimu, dėstymo nuoseklumas, išsamumas, literatūros ir šaltinių atranka ir kt. (3 balai). <u>Pranešimo struktūra ir apimtis:</u> pranešimo struktūra aiški ir logiška, yra visos reikiamos dalys (įvadas, pranešimo turinio pristatymas, išvados / apibendrinimas, šaltiniai ir literatūra), pranešimas yra tinkamos trukmės (1 balas). <u>Pranešimo</u> (ir atsakymų į klausimus) <u>kalba ir pateiktis</u> (kalbos klaidos, minties raiška, pateikties įforminimas) – (1 balas). Įvertinimas nepateikus darbo – 0 balų. Įvertinimas pateikus darbą, bet jo nepristačius – 2 balai.
Pasirengimas ir dalyvavimas seminaruose (grupinių namų darbų atlikimas, kolegų pranešimų vertinimas, dalyvavimas diskusijose)	20 proc.	Semestro metu	Pasirengta ir aktyviai dalyvaujama seminaruose, diskusijose, motyvuotai vertinami kolegų pranešimai – 2 balai. Pasirengta ir dalyvaujama kai kuriuose seminaruose, motyvuotai vertinami kolegų pranešimai – 1 balas. Pasyviai dalyvaujama mažesnėje dalyje seminarų (ar nedalyvaujama) – 0 balų.
Rašto darbas (dvikalbių, daugiakalbių vaikų ugdymas)	35 proc.	Semestro metu (13–14 sav.)	Rašto darbo apimtis 10–12 psl. Vertinami šie darbo aspektai: <u>Darbo struktūra ir apimtis:</u> darbo struktūra aiški ir logiška, yra visos reikiamos dalys (antraštinis lapas, turinys, įvadas: pristatoma tema, tikslas; dėstymas: pateikiamos užduotys; literatūros ir šaltinių sąrašas); darbas yra tinkamos apimties ir turi visas dalis (1 balas). <u>Ugdymui taikomų užduočių rengimas:</u> tinkamas užduočių skaičius; kiekviena užduotis pristatyta tinkamai (užduoties pavadinimas, tikslas, aprašymas); visos užduotys atitinka temą, praktikoje pritaikytos įgytos teorinės žinios (3 balai). <u>Mokslinis stilius, kalba, įforminimas:</u> tinkamai cituojami literatūros šaltiniai, kalba, formuluotės ir stilius atitinka mokslinio darbo rengimo reikalavimus (1 balas). Įvertinimas nepateikus rašto darbo – 0 balų.
Darbų aplankas. Veiklos refleksija.	10 proc.	Semestro pabaigoje	Vertinami šie darbo aspektai: <u>Darbų</u> aplanke pateikti visi semestro metu studento atlikti darbai (0,2 balo) ir veiklos refleksija (0,8 balo). Įvertinimas nepateikus darbų aplanko ir veiklos refleksijos – 0 balų. Surinkti balai pervedami į dešimtbalę sistemą. Taikoma kaupiamoji vertinimo schema. Egzaminų sesijos metu nustatomas galutinis pažymys, atskirus pažymius padauginant iš svertinio koeficiento ir sandaugas susumuojant.

Autorius (-iai)	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
Phillipson R.	2018	Language Challenges in Regional and Global Integration	Sustainable Multilingualism, 12(1), 14–35	https://doi.org/10.2478/sm-2018-0001 .
Bhatia K., Ritchie W. C. (eds.)	2013	The handbook of bilingualism and multilingualism		Wiley-Blackwell; https://download.e-bookshelf.de/download/0000/6687/94/L-G-0000668794-0002327269.pdf
Grosjean F.	2012	Bilingualism: A short introduction	The psycholinguistics of bilingualism, 5–25	Hoboken, NJ: John Wiley & Sons https://www.francoisgrosjean.ch/bilin_bicult/25%20Grosjean.pdf
Vilkytė L.	2014	Kaip padėti vaikams užaugti dvikalbiams?		Vilnius: Didaktika
Papildoma literatūra				
Baker C.	2001	Foundations of bilingual education and bilingualism		Clevedon: Multilingual Matters LTD

Blažienė A.	2016	Lietuvių kalbos gramatinių ypatybių įsisavinimo anglų kalbos aplinkoje sunkumai.	Bendrinė kalba, 89, 1–20	http://www.bendrinekalba.lt/Straipsniai/89/Blaziene_BK_89_straipsnis.pdf
Bružaitė-Liseckienė J., Daraškienė I., Vilkaitė-Lozdienė L.	2021	Tekstų lengvai suprantama kalba rengimo gairės		Vilniaus universitetas https://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/LU.LV/Apaksvietnes/Projekti/perlsi/Tekstu_lengvai_suprantama_kalba_rengimo_gaires.pdf
Carson L. (Ed.)	2003	Multilingualism in Europe: a case study		Bruxelles: Madariaga European Foundation
Dabašinskienė I., Kamandulytė-Merfeldienė L.	2023	Kodų kaita dvikalbių vaikų rišliuosiuose pasakojimuose	Vilnius University Open Series, 61–81	https://www.zurnalai.vu.lt/open-series/article/view/33478/32119
De Houwer A., Ortega L. (eds.)	2019 (2018)	The Cambridge Handbook of Bilingualism		Cambridge: Cambridge University Press
Urbelienė J.	2021	Dvikalbių vaikų ugdymo patarimai, priemonės, metodika		https://pasauliolietuviai.lt/dvikalbiu-vaiku-ugdymo-patarimai-priemones-metodika/
Jašinskytė I., Geležinienė R., Aidukienė T.	2011	Dvikalbio ir daugiakalbio vaiko ugdymo proceso modeliavimas multikultūriniu aspektu	Jaunųjų mokslininkų darbai, 2(31), 42–50	https://etalpykla.lituanistika.lt/fedora/objects/LT-LDB-0001:J.04~2011~1367178383459/datastreams/DS.002.0.01.ARTIC/content
Mazolevskienė A.	2000	Dvikalbystė Lietuvos šeimose	Pedagogika, 42, 52–55	https://etalpykla.lituanistika.lt/fedora/objects/LT-LDB-0001:J.04~2000~1367176484561/datastreams/DS.002.0.01.ARTIC/content
Norvilas A.	2013	Dvikalbystė svetur	Tauta, kalba ir tapatybė, 55–75	Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla
Pažūsis L.	2009	Šiaurės Amerikos lietuvių kalba (dvikalbystės sąlygojamų reiškinių tyrinėjimai)		Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla
Ramonienė M. (sud.)	2010	Miestai ir kalbos: kolektyvinė monografija		Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla. https://www.journals.vu.lt/lietuviu-kalba/article/view/22807
Rowland C.	2013	Understanding Child Language Acquisition (p. 175–202)		London: Routledge. https://www.taylorfrancis.com/books/mono/10.4324/9780203776025/understanding-child-language-acquisition-caroline-rowland
Urbelienė J.	2021	Kalbinio ugdymo veiklos		https://pasauliolietuviai.lt/wp-content/uploads/Kalbinio-ugdymo-veiklos-Jurgita-Urbeliene.pdf
Weber J. J., Horner K.	2013	Language and Identity	Introducing Multilingualism: A social Approach, 82–95	London, UK: Routledge
	2014	Multilingualism and multiculturalism: opportunities and challenges in a contemporary speech-language therapy. 1st Congress of Baltic Speech and Language Therapists. Book of Abstracts		Riga: Speech Therapists' Association of Latvia, Lithuanian Logopedist Association https://static1.squarespace.com/static/628dfdd89c4c1a09b7ac4371/t/62f78ca39ddb63429885f80/1660390565707/Book_of_Abstracts_of_the_CBSLT.pdf